

Libris LIVIU VĂLENAȘ

Respect pentru oameni și cărți

TRAGEDIA BASARABENILOR ȘI BUCOVINENILOR 1940 – 1951

Convorbiri cu
ALEXANDRU DANIELOPOL

Editura SAECULUM I.O.

București 2018

Cuprins

Cuvântul autorului	5
În culisele negocierilor cu Uniunea Sovietică, 1934-1947, convorbiri cu Alexandru Danielopol ..	17
Între Nicolae Titulescu și Maxim Litvinov	23
Masacrul de la Fântâna Albă.....	49
Convenția de armistițiu de la Moscova	53
Salvarea basarabenilor și bucovinenilor	69
Salvarea vasului Transilvania	93
Spolierea României de către Uniunea Sovietică prin Comisia Aliată de Control.....	107
ADDENDA.....	119
Alexandru Danielopol, date biografice	119
Misterul celei de-a cincea valize a lui Nicolae Titulescu .. 121	
Amintirile lui Alexandru Danielopol.....	137
Tragedia basarabenilor și bucovinenilor	143
Stenograma discuțiilor care au avut loc la Comisia Aliată de Control, 3 martie, 1945	151
Scrisoare adresată de Nicolae Nitreanu lui Alexandru Danielopol	171

Activitatea desfășurată de Al. D. Danielopol în cadrul Comisiei Române de aplicare a Armistițiului (1944-1945)	175
În spațiul istoriei interzise	195
Scrisoare adresată de Radu Boroș Alexandrei Danielopol	205
Cum au fost salvați de la „repatrierea” în URSS mii de basarabeni refugiați în România	208
Scrisoare adresată de Consiliul Național al Reîntregirii lui Alexandru Danielopol cu ocazia congresului Refugiaților Basarabeni și Bucovineni de la Iași din 1995	217
Omisiuni ale Exilului românesc din Franța privind promovarea adevărului despre istoria României .	218
Scrisoare adresată de Alexandru Danielopol lui Liviu Vălenaș	233
Scrisoare adresată de Alexandru Danielopol lui Liviu Vălenaș	235
Scrisoare adresată de Alexandru Danielopol lui Liviu Vălenaș	239
Au trecut 50 de ani!	241
ANEXE	247
În culisele negocierilor cu Uniunea Sovietică, 1934-1947, Convorbiri cu Alexandru Danielopol. Însemnări critice – Recenzie de carte	249
Amintiri despre Alexandru Danielopol.	253
Câțiva din pașii potriviți spre Unirea cu Basarabia ...	265
Bareta domnului Danielopol.	273
Lecturi la zi: Conjuncția salvatoare	277

5 ani fără Alexandru Danielopol	279
Premiul <i>Nicolae Titulescu</i> pentru Alexandru Danielopol . 282	
RĂPIREA BASARABIEI DE CĂTRE RUSIA – TRATATUL DE LA BUCUREȘTI (1812).....	283
ULTIMATUMURILE SOVIETICE ADRESATE ROMÂNIEI DIN 26 ȘI 27 IUNIE 1940	289
1940 – Ultimatumul sovietic adresat României	321
Ultimatumul sovietic din iunie 1940	325
Notele ultimative ale guvernului sovietic din 26-27 iunie 1940 și răspunsurile guvernului român	333
Ultimatumul sovietic din 26 iunie 1940	337
MASACRUL DE LA FÂNTÂNA ALBĂ.....	347
Masacrul de la Fântâna Albă. Cum au fost omorâți 3.000 de români, la granița cu România pe 1 aprilie 1941..	354
Masacrul de la Fântâna Albă – 1 aprilie 1941, un documentar TVR 1.....	357
1 aprilie 1941 – Un Katyn al românilor în Bucovina de Nord: Masacrul de la Fântana Albă – Tătarca....	358
75 de ani de la masacrul de la Fântâna Albă: 3.000 de civili uciși de sovietici.....	368
Masacrul de la Fântâna Albă: Prețul pe care l-au plătit românii care au vrut să treacă granița în 1941, în ziua de Paște. „A fost un adevarat genocid”!.....	371
76 de ani de la masacrul de la Fântâna Albă – o crimă abominabilă pentru care rușii nu și-au cerut niciodată scuze. Mărturia unui supraviețuitor înregistrată de Victor Roncea. Cine s-a opus omagierii oficiale a zilei de 1 Aprilie	374

În 1940, România a fost forțată să cedeze Uniunii Sovietice Basarabia și Bucovina de Nord. Fântâna Albă este localitatea de frontieră în care în ziua de 1 aprilie 1941 trupele NKVD au masacrat aproape 3.000 de oameni. Aveau o singură vină: erau români și își doreau să treacă și să trăiască în România... 377	377
1 aprilie 1941, una dintre cele mai negre zile din istoria poporului român. 76 de ani de la masacrul de la Fântâna Albă	379
Masacrul de la Fântâna Albă. 3.000 de suflete românești trimise mai devreme la ceruri de NKVD sovietic	382
Mărturii. Cupca și drama românilor de la Fântâna Albă din aprilie 1941	389
1 aprilie 1941 – masacrul de la Fântâna Albă	394
ELIBERAREA BASARABIEI DE CĂTRE ARMATA ROMÂNĂ ÎN COOPERARE CU ARMATA GERMANĂ, IULIE 1941 – OPERAȚIUNEA „MÜNCHEN”	403
DEPORTĂRILE SUCCESIVE ALE BASARABENILOR ȘI BUCOVINENILOR ORDONATE DE I. V. STALIN.	433
Deportările din Basarabia și Nordul Bucovinei	445
Pantofiorii	458
Foametea și deportările din Basarabia	461
Deportări și reabilitări în Basarabia	478
Calvarul deportărilor	535
Operațiunea IUG – Iulie 1949	541
Siberia a furat multe copilării, tinereți și vieți.	543
FOAMETEA DIN BASARABIA, 1946-1947.	547

1946-1947. Foametea organizată de Stalin în Basarabia.
Respect pentru Copiii din Basarabia uciși de foamete 558

Foametea organizată, un macabru scenariu al lui Stalin în
Basarabia 564

Foametea din 1946-1947 în Republica Sovietică Socialistă
Moldovenească 568

Declarația de independență a Republicii Moldova . . . 580

Cuvânt de încheiere 583

Indice alfabetic 585

Bibliografie. 599

Soldat român păzind frontiera României pe Nistru la Tighina,
ianuarie 1940.

În culisele negocierilor cu Uniunea Sovietică, 1934-1947, convorbiri cu Alexandru Danielopol¹

În toamna anului 1994, prin recomandarea d-lui Neagu Djuvara, am ajuns să-i fac o vizită acasă lui Romulus Cordescu, fost diplomat de carieră, singura persoană în viață dintre cei care au semnat la Moscova, în noaptea de 12 spre 13 septembrie 1944, Convenția de Armistițiu cu Aliații. Cu această ocazie am realizat un interviu, publicat în volumul de față, privind culisele semnării acestei convenții atât de înrobitoare pentru România. Printre altele, Romulus Cordescu mi-a arătat o adevărată relictă istorică, mașina de scris la care a fost bătut textul românesc al Convenției de Armistițiu (nici un muzeu din România nu a fost interesat să achiziționeze această piesă...) Romulus Cordescu, în încheiere, mi-a spus: „*Domnule Vălenaș, fiindcă dumneata locuiești în Occident, ai poate posibilitatea să treci pe la Paris și să stai de vorbă cu prietenul meu, Alexandru Danielopol, fiul academicianului, profesor Danielopolu. El a lucrat în Comisia Română pentru aplicarea Armistițiului cu Aliații, s-a ocupat de problema basarabenilor și bucovinenilor, pe care rușii voiau să-i deporteze forțat în URSS. Merită să stai de vorbă cu el, vei afla lucruri deosebite și trebuie să stai de vorbă, fiindcă, altminteri, Danielopol este un om foarte modest și nu s-a destăinuit până acum, cel puțin nu am cunoștință de așa ceva; îți dau adresa și numărul lui de telefon, caută-l*”...

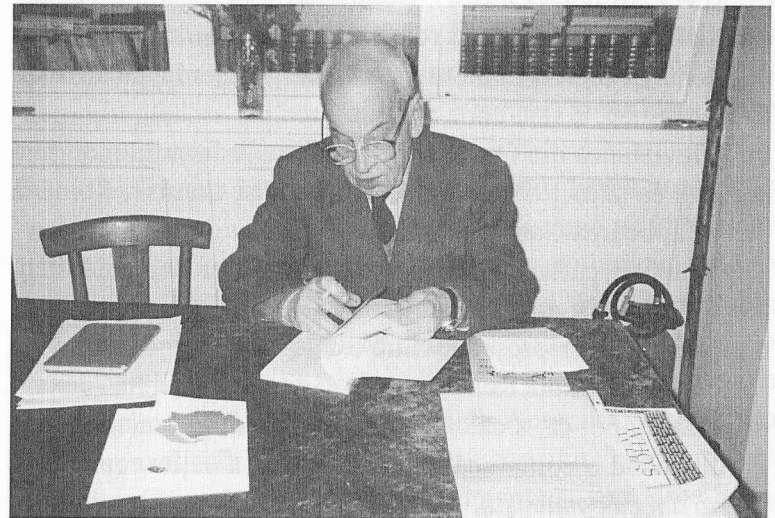
1. Prefață la ediția din anul 2001, editura Vreamea, București.

Pe data de 28 octombrie 1994 am ajuns la Paris și chiar a doua zi m-am întâlnit cu Alexandru Danielopol, la mai multe pahare de bere, într-un bistro oarecum studentesc, în Place de l'Opéra. Era un om mărunțel, cu o privire extrem de inteligentă, părea un copil îmbătrânit prematur, pus pe șotii. Ce mult pot să înșele aparențele... Probabil că și rușii, în urmă cu 50 de ani, s-au înșelat, crezând că au în față un copil, pe care îl pot păcăli cum vor. Da, aveam în față o adevărată legendă vie, persoana care a avut curajul să-l înfrunte și să-l învingă atât pe fiorosul Vișinski cât și pe temutul colonel NKVD, Vladimir Borisov. Alexandru Danielopol, în împrejurări extrem de grele, a reușit imposibilul, a reușit să salveze de la deportare peste 300.000 de suflete de români basarabeni, bucovineni și herțeni! În această luptă, socotită de toți pierdută, fără nici o șansă, singurul care s-a angajat, a crezut și s-a bătut pentru soarta basarabenilor și bucovinenilor a fost Alexandru Danielopol, în condițiile în care ceilalți nu au vrut să se angajeze. La ce să te agiți, când cauza este ca și pierdută?

De partea sa, Alexandru Danielopol a avut doar tinerețea, o serioasă pregătire juridică, un patriotism românesc fără limite, un curaj ce a părut a friza nebunia și, nu în ultimul rând, o educație și o voință de a învinge, dată de profesorii săi de la Evreux, iezuiții... Toate acestea l-au dus aproape la miracol, salvarea de la deportare a basarabenilor și bucovinenilor, care au rămas pentru totdeauna în România. Crezând că mai poate face ceva pentru țară, după această reușită incredibilă, s-a bătut cu Vișinski și pentru modernele vase de croazieră românești, „Transilvania” și „Basarabia”, reușind din nou imposibilul: să scoată din ghearele sovieticilor vasul „Transilvania”. A primit promisiunea de a călători gratuit, toată viața, pe acest vas, numai că autoritățile românești au uitat a doua zi ceea ce au promis...

Rămas în închisoarea numită România, Alexandru Danielopol a scăpat de la arestare, dat fiind că regimul comunist al

lui Gheorghe Gheorghiu Dej avea nevoie de pregătirea sa juridică, în dreptul aviatc, pentru a face să funcționeze compania TAROM. Alexandru Danielopol a pus bazele juridice ale noii companii de aviație românească TAROM, care funcționează și în prezent sub același nume. Ajuns în Exil, în Franța, Alexandru Danielopol, condus de același patriotism românesc, s-a bătut singur, ca un leu, pentru recunoașterea priorităților românești în domeniul aviatc. La venirea sa în Franța, nimeni nu mai voia să-și amintească de Traian Vuia, de Henri Coandă, de Aurel Vlaicu și de alți mari pionieri ai aviației mondiale, de origine română. Grație comunicărilor, articolelor, scrisorilor, participărilor la diferite congrese de istorie aviatcă, încet, încet, vălul de uitare avea să fie ridicat asupra priorităților românești în domeniul aviației și cuceririi spațiului cosmic. A reușit printre altele să dezvelească, pe clădirea primăriei din Montesson de lângă

Alexandru Danielopol la sediul Misiunii Greco-Catolice Române din Paris, noiembrie 1996

Paris, o plăcă în memoria primului zbor autonom (cu decolare prin mijloace proprii) din istoria omenirii, efectuat de Traian Vuia în această localitate, la 18 martie 1906.

În ultima zi a șederii mele la Paris, Alexandru Danielopol mi-a promis că mă însoțește la prietenul său (care stătea într-o suburbie a Parisului, la Issy les Moulineaux), Alexandru Dragomirescu Baranga, fostul șef de cabinet al lui Armand Călinescu, care în perioada 1944-1946 a lucrat și el în Comisia Română pentru aplicarea condițiilor de Armistițiu cu Aliații. Alexandru Dragomirescu Baranga, țintuit într-un scaun rulant, nu și-a ascuns bucuria la vizita noastră, purtând cu mine o nouă discuție, pe care am onoarea să o cuprind în cartea de față.

Peste doi ani aveam să mă reîntâlnesc cu Alexandru Danielopol, cu ocazia sărbătoririi zilei onomastice a Regelui Mihai, pe 9 noiembrie 1996 (sărbătorire organizată de Uniunea pentru Regele Mihai – UPRM). Ne-am văzut la Misiunea Greco-Catolică Română din Paris (din rue Ribera), într-o sală pusă la dispoziție de regretatul monsenior Gheorghe Surdu, un alt mare patriot român, o sală unde am putut realiza un lung film pentru Televiziunea din Oradea (TVO). Temele discuțiilor au fost aceleași ca și în 1994: Nicolae Titulescu și Comisia Română pentru aplicarea Condițiilor de Armistițiu cu Aliații.

Seara am participat la reuniunea în onoarea Regelui Mihai. Acolo, mi-a fost dat să asist, fără să vreau, la o discuție destul de aprinsă. I s-a reproșat de către o distinsă doamnă din „înalta societate” a Exilului Românesc din capitala Franței lui Alexandru Danielopol că, a călcat pragul ambasadei României de la Paris, ținând o comunicare despre istoria aviației românești. „Te-ai dat cu comuniștii, Sandule!”, i-a spus interlocutoarea sa, pe un ton ce nu admitea nicio replică. Alexandru Danielopol a fost foarte afectat, a încercat să explice că el a participat la acest simpozion numai fiindcă luau parte și câțiva înalți ofițeri NATO

și era singura ocazie ca ei să poată afla de prioritățile românești în domeniul aviatic. „Pe mine nu mă convingi, nu trebuia pur și simplu să calci pragul acestei ambasade, nu aveai dreptul să faci acest lucru!”, a continuat partenera de discuție. Excedat, Alexandru Danielopol a izbucnit: „Mă duc și la Dracu' dacă trebuie, vorbesc și Dracului, pentru a face cunoscute prioritățile românești în domeniul aviației!”

După reuniunea organizată de Uniunea pentru Regele Mihai, plimbându-mă prin Paris împreună cu prietenul meu, Octavian Mihăescu, la un moment dat am văzut o siluetă pirpirie pe o stradă mai lăturalnică. Era Alexandru Danielopol, trist și abătut, pentru „corecția” primită, care, între noi fie vorba, nu era dreaptă. Ne-a întrebant: „Spuneți și voi, d-le Vălenaș și d-le Mihăescu, sunt eu comunist? Am greșit atât de grav, că am ținut o conferință despre istoria aviației românești la o reuniune organizată de ambasadă?” Ca să destindem atmosfera, l-am invitat imediat pe Alexandru Danielopol la un restaurant și am reușit, cu greu, să-i treacă supărarea. Un paradox, omul care i-a înfruntat pe Borisov și pe Vișinski, în realitate era un om foarte sensibil, un timid chiar.

Anul trecut a încetat din viață, după o lungă boală, Alexandru Dragomirescu Baranga, așa că discuția pe care a purtat-o cu mine este ultima lui mărturie. Tot anul trecut a încetat din viață și soția lui Alexandru Danielopol. Prin acest volum le aduc un modest omagiu. Mulțumesc în încheiere doamnelor Alina Martin și Ștefana Bianu, pentru sprijinul material acordat publicării acestui volum, mamei mele, Antonia Clara Marnea, și fiului meu, Adrian Vălenaș, pentru corectura pe computer a textului. Considerațiile mele se îndreaptă și spre d-na Silvia Colfescu, care a acceptat imediat acest proiect. Pentru sprijinul acordat la corectura volumului, mulțumiri sincere cunoscutei scriitoare și ziariste, Ana Maria Trăușan.

Dedic această carte tuturor basarabenilor, bucovinenilor și herțenilor, tuturor descendenților lor, care trăiesc și în prezent în România!

Nürnberg, 31 decembrie 2001

Liviu Vălenaș

Alexandru Danielopol în vizită la cimitirul militar american din Oise-Aisne, Franța, 2004.

Între Nicolae Titulescu și Maxim Litvinov

Liviu Vălenaș: Stimate d-le Alexandru Danielopol, mă bucur pentru amabilitatea dv. de a accepta purtarea unei foarte lungi discuții, pe marginea unor capitole importante din istoria României, personalitatea lui Nicolae Titulescu și mai ales despre activitatea dv. în cadrul Comisiei Române pentru aplicarea Armistițiului cu Aliații. Sunt onorat că pot discuta cu o personalitate de primă mărime.

Alexandru Danielopol: Eu mă simt onorat, dar vreau să vă spun, cu toată obiectivitatea că, eu nu sunt ceea ce se cheamă o personalitate...

L.V.: Ba da, sunteți. Sunteți de o mie de ori! Lăsând la o parte ilustra familie din care proveniți, lăsând la o parte persoanele importante pe care le-ați cunoscut, lăsând la o parte întreaga dv. activitate profesională (și cât de prodigioasă!), numai ceea ce ați făcut în 1945, pentru salvarea basarabenilor și bucovinenilor, vă recomandă stăruitor ca o personalitate luminoasă a neamului românesc.

A.D.: Îmi faceți o mare onoare prin aceste cuvinte. Eu am dorit toată viața să scap de acest atribut, „*fiul academicianului de renume mondial, profesorul Danielopol*”. Acesta este și motivul pentru care nu m-am făcut medic, pentru că atunci aș fi fost o viață întreagă „*fiul lui Danielopol*”, indiferent ce aș fi făcut. Orice lucrare aș fi publicat, românii, care au gură foarte rea, ar fi spus: „*Sigur, e fiul lui Danielopol, a realizat ce a realizat pentru că e fiul lui Danielopol*”... Ca să scap definitiv de o astfel de viitoare catalogare, am făcut Dreptul. Făcând Dreptul am avut posibilitatea să particip la anumite evenimente, unele

de o deosebită importanță, în care mi-am pus tot sufletul de român, pentru că am fost foarte apropiat de această țară, deși acum locuiesc în Exil, în Franța. Pentru cauza românească mi-am dat însă toate capacitățile, atât intelectuale cât și morale. Am avut la maturitate și la bătrânețe cinstea, deosebita onoare, să fiu numit în diferite asociații internaționale, după terminarea facultății de Drept m-am specializat în dreptul aviatic, în probleme de aviație. Sunt activ și astăzi, în acest domeniu, în ciuda vârstei înaintate.

L.V.: Să începem cu începutul...

A.D.: M-am născut în București, la 17 mai 1916, cu trei luni înainte ca România să intre în război contra Austro-Ungariei. Tatăl meu a avut doi fii, fratele meu, Gheorghe, a lucrat la Banca Națională o viață întreagă, având multe succese profesionale, fiind un om foarte capabil. Din păcate tatăl meu a divorțat când noi eram foarte mici, divorțul ne-a despărțit și pe noi, copiii. Pe mama mea o vedeam rar de tot, eu am rămas în încredințarea tatei. Însă era foarte ocupat, un mare om de știință, călătorea des în străinătate la diferite simpozioane și congrese de specialitate și drept urmare eu am cam rămas pe mâna menajerelor. Tatăl meu avea un prieten foarte bun, de care era foarte legat. Îl chema Nicolae Titulescu. El mă cunoștea de mic, de la tatăl meu, era foarte generos cu mine, pentru că mă considera băiat deștept... I-a spus odată tatălui meu: „*Dragă Buzică (i se spunea așa tatei, pentru că la supărare își trăgea buza), păcat de băiatul ăsta, deștept este, tu îl lași pe mâna menajerelor, o să-l pierzi. Trimite-l în Franța, trimite-l într-un colegiu foarte serios, își va face studii foarte bune și după aceea fă ce vrei cu el... Iar eu îl voi lua sub tutela mea, voi fi deci tutorele lui, își va petrece vacanțele la mine, la Geneva, unde îl voi primi de fiecare dată cu drag. În felul acesta îți vei salva băiatul și voi avea și eu un copil!*”

L.V.: Titulescu nu avea copii?

A.D.: Cum să aibă?! Avea anumite deficiențe biologice, era ca muscalii. Era căsătorit cu Caterina Titulescu, o femeie excepțională, dar din cauza deficienței de care am vorbit căsătoria era neconsumată. Nu aveau copii. Dar ce mai conta, pentru că adevăratul său copil era România... Pentru acest copil Titulescu s-a bătut și s-a zbatut până la moarte. Să revin însă la narațiunea despre mine. Am ajuns la un renumit colegiu de iezuiți, la Evreux, în care se intra extrem de greu. Era o școală foarte serioasă. De ce? Iezuiții, în 1902, când s-a votat o lege absurdă, care interzicea ca ei să mai profeseze în Franța, au trebuit să plece pe insula normandă Jersey, care aparținea Marii Britanii. La colegiul iezuit din Jersey au venit extrem de mulți elevi din Franța, care, ulterior, au devenit mari personalități, mareșali ai Franței, membri ai Academiei Franceze etc. În timpul Primului Război Mondial, iezuiții au revenit în Franța, în formele cele mai modeste, făcând cele mai ingrate munci, în serviciul sanitar, inclusiv culegeau răniții din linia întâi, în rezumat, s-au comportat cu totul și cu totul deosebit, au făcut sacrificii extraordinare. Franța nu a rămas nerecunoscătoare, după Primul Război Mondial le-a permis să-și reînființeze principalele lor colegii, atât de abuziv desființate în 1902. Le-a pus însă două condiții: bacalaureatul să se dea la școlile de stat, laice și o condiție draconică: reușita la bacalaureat să fie de minimum 92%!

L.V.: ?!

A.D.: De ce 92% și nu 90% sau chiar 100%, nu știu... Iezuiții s-au ținut cu dinții să îndeplinească draconica condiție a procentului de 92% (în școlile laice procentul era cam de 50%); pentru asta au făcut o selecție „la sânge” și, în plus, anual, pot să spun că și trimestrial, se făcea o altă selecție, dacă nu corespundeai, nu făceai față pe parcurs, erai eliminat fără milă. Totul era făcut pentru atingerea imposibilului prag de 92% reușiți la bacalaureat. Pentru tânăra generație din România, care nu știe nimic despre iezuiți, pot să spun că ei sunt un ordin romano-cato-

lic, au apărut în secolul XVI, ca o reacție împotriva Reformei, pentru a apăra valorile tradiționale ale bisericii catolice. Mai mult, ei s-au erijat în apărarea întregii intelectualități catolice, îndatorire de la care nu au abdicat nici până în ziua de astăzi! Fondatorul acestui ordin este Ignatius de Loyola, un spaniol, un om absolut extraordinar, o personalitate fascinantă! Era un om foarte învățat, care la început însă a avut o viață foarte tumultuoasă, dar pe urmă și-a asumat cu toată credința această misiune și s-a decis să lupte contra Reformei, creând pentru catolici un învățământ de cea mai înaltă clasă, la care protestanții nu aveau să ajungă niciodată, cu toate eforturile lor. Iezuiții au ajuns rapid ca un fel de stat în stat, au stârnit invidii nenumărate, ajunge să amintim că superiorul lor era considerat ca un fel de al doilea „papă”. Însă ei au rămas tot timpul fideli Romei. „Papa Negru” era Marele Maestru al Ordinului Iezuit...

L.V.: Dar dv. ați fost și sunteți ortodox...

A.D.: Da, dar acest lucru nu m-a împiedicat, până în ziua de astăzi, să am o mare stimă față de biserica romano-catolică, față de iezuiți în principal. La colegiul iezuit din Evreux principala problemă pentru mine nu a fost învățătura, ci religia, eram ortodox. Ca să intru la colegiu nu am dat concurs, nu exista așa ceva. Era un fel de selecție, erau niște probe, se discuta cu tine, iezuiții voiau să vadă ce fel de om ești, dacă pot sau nu să scoată ceva din tine. Văzând că nu sunt prost, că sunt un copil silitor, mi-au spus: „*Te primim la colegiu, dar ce să facem cu tine din cauza religiei? La noi se țin slujbe, sunt tot felul de manifestări religioase, toate după ritul romano-catolic, la care nu poți să stai deoparte, nu poți să nu participi, altfel lumea se va întreba de ce nu participi, se va naște o întregă atmosferă defavorabilă, atât pentru tine, cât și pentru noi*”. Eu nu știam ce să spun, iezuiții au continuat: „*Bine, un an de zile ești primit la noi, pe urmă o să mai vedem*”... Temele pentru ziua următoare le pregăteam în săli speciale și este amuzant că tre-

cea în fiecare zi un fel de poștaș, în a cărui tolbă puteai pune o scrisoare pentru orice profesor sau superior al iezuiților. Toți scriam scrisori, pentru că chestia asta ne și distra, mai ieșeam puțin din monotonia colegiului. Trebuie să spun de altfel că atmosfera din colegiu era foarte severă. Colegii îmi spuneau mereu: „*Trebuie să te faci catolic, profesorii sunt foarte mulțumiți de tine, trebuie să te faci catolic*”...

L.V.: Exact, de ce nu ați trecut la catholicism? În fond, la 1700, mai toți românii ardeleni au trecut la catholicism, ați fi avut un glorios precedent...

A.D.: Mie deja îmi intrase bine în cap să devin catolic. Mi se părea normal, ceva în sfera logicii. Numai că s-a întâmplat un lucru neașteptat. Tatăl meu îmi făcea anual o vizită la colegiu. Mă lua apoi cu el la cel mai bun restaurant din Evreux. Fac o paranteză, deși tatăl meu s-a ocupat foarte puțin de mine, în mod curios, mă iubea foarte mult. Mâncam la restaurant, tatăl pușia, nu-mi spunea mai nimic, îmi luam desertul în același nor de fum provenind de la tatăl meu și apoi mă reconducea la colegiu. Pe drum, de obicei tăcea, apoi pleca. Într-o zi mi-am luat inima în dinți și i-am spus: „*Tată dragă, ce ai zice tu dacă m-aș face catolic? Catholicismul este important, am ajuns să-l cunosc bine, este o religie deosebită, ce ai zice să mă fac catolic?*” Tatăl meu nu a zis nimic, trei minute a pușia din nou din trabuc și mi-a spus doar atât: „*Dragă, să știi un lucru, eu știu ce e în capul tău, dar un om care își abandonează religia țării sale, religie pe care s-a bazat întreaga apărare a libertății și independenței neamului românesc, religia ortodoxă, își pierde țara!*” Cu asta și-a luat trabucul și a pușia în continuare, nu a mai zis nimic.

L.V.: Tatăl dv. v-a spus niște cuvinte frumoase, dar lipsite de orice conținut, căci reprezentau un sofism evident...

A.D.: Noaptea eu mă gândeam, căci nu dormeam mult. În plus, sub pretextul că trebuie să mă duc la WC, învățam la